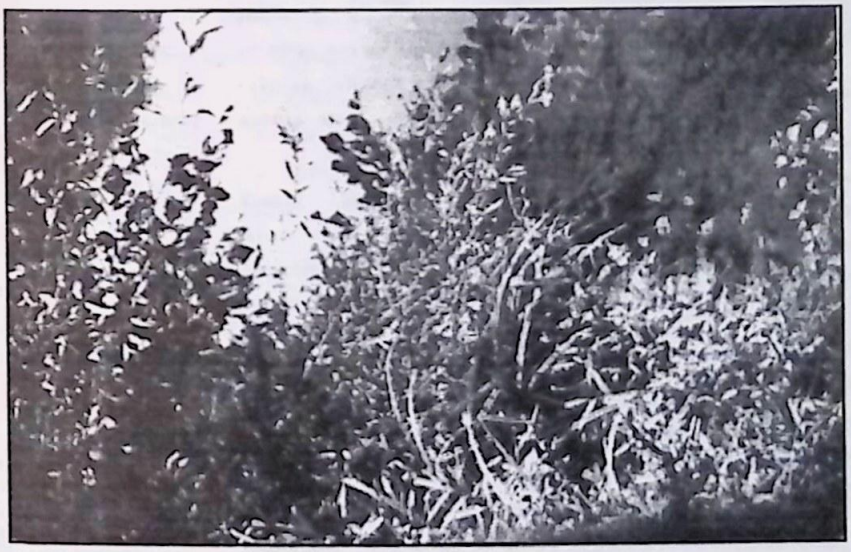
PLANTELE ÎN VIAȚA POPORULUI ROMÂN II

Slăbănog (Impatiens noli-tangere), plantă ierboasă, fragilă, ce creşte prin pădurile umede şi umbroase, pe lângă pâraie. Planta se fierbea în apă sau lapte dulce, cu fiertura obţinută se spălau contra umflăturilor, iar cu resturile se legau. Se punea în scăldătorile copiilor slăbănogi, să se întărească şi să meargă repede în picioare. Ceaiul din frunze şi flori se lua contra durerilor de stomac. Planta macerată în spirt „de azi până mâine", se strecoară zeama şi se bea câte un păhărel pe zi „pe inima goală". Seminţele plămădite în ţuică se luau contra dizenteriei. Cu plantele fierte se făceau legături pe burtă contra „vătămăturii" (herniei). La animale, decoctul seminţelor pisate în apă sau oţet se dădea contra dizenteriei şi încuieturii.

Lemn câinesc, mălin negru (Ligustrum vulgaraе), arbust cu frunze mici şi groase ce creşte prin tufişuri, păduri, crânguri. Este folosit pentru garduri vii. Scoarţa se folosea la vopsit în galben şi negru, amestecată cu calaican. În Dolj, se vopsea cu ea borangicul în verde: se frecau fructele în palmă, se fierbeau apoi până ce făceau o spumă verzuie, se punea piatră acră şi, după ce se topea, se introducea borangicul. Ceaiul din ramuri şi fructe se folosea contra constipaţiei şi hemoroizilor. Coaja se întrebuinţa ca antiscorbutic. Cu decoctul cojii se făceau spălături contra râiei. Fierte cu soc şi brustur, frunzele se puneau pe „uimă" (adenită). Cu frunzele fierte se făceau oblojeli vitelor care zăceau de picioare.

In (Linum usitatissium) plantă ierboasă textilă şi oleaginoasă, din ale cărei fibre se fac pânzeturi fine. Seminţele conţin mucilagii şi uleiul de in, folosit în industria vopselelor, a săpunului, a coloranţilor pentru imprimerii. În trecut uleiul de in s-a întrebuinţat în alimentaţie. Ceaiul din seminţe se lua pentru tuse. Cu făină de in amestecată cu lapte şi flori de grădină se făceau leacuri de „soare sec" (insolaţii). Seminţele şi făina se foloseau şi la animale, la cai, când aveau bube la gât şi ???. Fierte mult, seminţele se dădeau călduţe la vite, contra răcelii, precum şi contra sângerării.

Salcie – Salix Alba

Dalac, poama-vulpii (Paris quadrifolia), plantă ierboasă, toxică, ce creşte prin pădurile umbroase şi umede. După cum arată şi numele popular, era un leac frecvent contara „dalacului" (cărbune). Frunzele se mai aplicau pe umflăturile apoase ce apăreau mai cu seamă pe la încheieturi, provocate de tulburări de circulaţie. Se mai foloseau la răni vechi. Boabele se foloseau ca vomitiv. În medicina populară, veterinară, se dădea la vite când urinau sânge şi nu rumegau.

Molid (Picea excelsa), conifer preţuit, în primul rând, pentru lemnul său, bun pentru construcţii, confecţionarea diferitelor obiecte casnice, mobilă, vase. Dă lemnul de rezonanţă de calitate superioară, căutat pentru construcţia avioanelor şi a instrumentelor muzicale. Scoarţa conţine 10-11% tanin şi se utilizează în tăbăcărie. Prin distilarea răşinei se obţin: terebentină, colofoniu, gudroane. Mugurii şi conurile tinere se foloseau pentru prepararea unui sirop contra tusei şi a altor afecţiuni pulmonare. Cu conuri, frunze de stejar şi boz, se făceau băi contra reumatismului. Răşina, în amestec cu alte leacuri. Era întrebuinţată la prepararea diferitelor alifii pentru tăieturi, bube, umflături, junghiuri. Se folosea şi pentru ceai, împotriva rănilor interne. Pentru durere de dinţi, se scotea un nod, se cioplea de pe el scoarţa albă, până rămâne miezul roşu, care se punea la fiert. Se păstra într-un vas perfect închis, timp de 2 zile. apa astfel obţinută

Detaliu floral de pe un cojoc (trei sferturi) din zona folclorică Rădăuţi – Suceava

se ţinea în gură. Molidul înlocuie bradul în toate obiceiurile, din ciclul vieţii şi ciclurile vegetaţiei.

Prun (Prunus domestica), arbore des întâlnit în ţara noastră. Coaja de prun s-a folosit, în multe părţi la vopsit în roşu şi maro, de multe ori în amestec cu alte plante. Prunele uscate se fierbeau cu apă şi untdelemn, zeama se bea dimineaţa, pe nemâncate, iar prunele se mâncau seara, pentru „rast" (inflamaţie a splinei).

Coaja de prun şi stejar, cu puţină sămânţă de cânepă, se fierbeau şi decoctul se ţinea în gură contra durerilor de dinţi. În convalescenţă se dădea bolnavilor zeamă de prune uscate, pentru întărire. Variate întrebuinţări a avut oţetul din prune: se „trăgeau" (fricţionau) cu el bolnavii de „aplecate" (indigestie), precum şi la răceală, dureri de cap, junghiuri. Zeama de pe prunele uscate, fierte, se dădea copiilor mici, contra limbricilor.

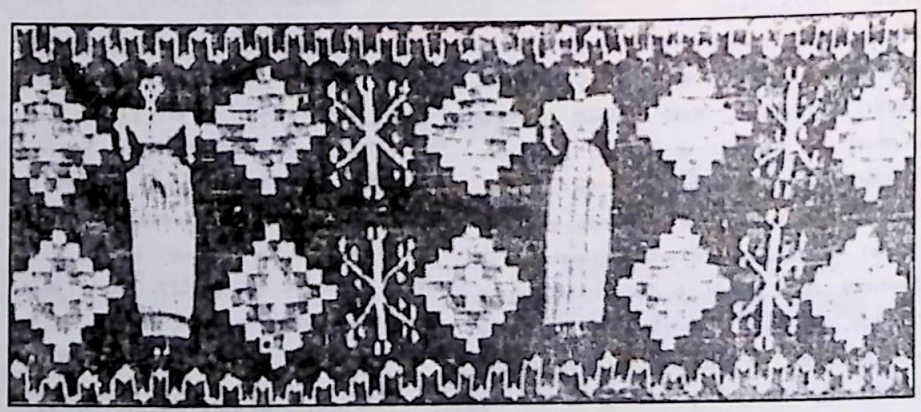
Piciorul-cocoşului, floarea-broaştelor (Ranunculus acris) plantă ierboasă, comună prin fâneţe umede, prin lunci şi pe lângă ape. Conţine anemoniană şi protoanemoniană, care îi conferă toxicitate. Aceste principii iritante provoacă în special eritem, inflamaţia pielii şi a mucoaselor. Se folosea, ca şi alte specii înrudite, contra „frigurilor" (malariei). Se pisau frunzele sau florile şi se legau la încheietura mâinii, de seara până dimineaţa, ori mai mult, până când apărea o băşică, despre care se spunea că trage tot răul afară.

Macieş, trandafir sălbatic (Rosa canina), arbust spinos ce creşte la marginea pădurilor. Este strămoşul sălbatic al numeroaselor varietăţi de trandafir. Coaja de măcieş se folosea, în amestec cu coajă de perj, şovârf şi cimbrişor, la vopsit în roşu. Ceaiul de măcieşe uscate se lua contra tusei, răguşelii, transpiraţiei şi crizelor de ficat. Ceaiul din frunze şi fructe era întrebuinţat împotriva durerilor de rinichi. Lemnul se tăia mărunţel, se punea să fiarbă bine în apă, iar după ce s-a fiert, se turna într-o covăţică, în care îşi băgau picioarele cei ce aveau „păducei" (bătături). Alţii înfierbântau un băţ de trandafir în foc şi îl puneau fierbinte pe „păducei". Cu decoctul fructelor se făceau comprese contra durerilor de urechi. Florile se foloseau la preparatele unor turte contra holerei.

Ştevie (Rumex patientia), plantă ierboasă, viguroasă, spontană şi cultivată, întrebuinţată în alimentaţie primăvara. Rădăcina a fost folosită pentru vopsit în galben, cafeniu, albastru şi verde: se săpa toamna, se spăla bine de pământ şi apoi se usca. Când se folosea, se pisa bine cu muchea toporului sau se tăia felii şi se fierbea, apoi se introduceau firele sau lâna. Rădăcina, pisată cu usturoi, se punea la „pecingine" (tricofiţie) sau „bube dulci". Cu smântâna în care se plămădeau rădăcini de ştevie pisate se ungeau crăpăturile şi plesniturile. Cu decoctul rădăcinilor se spălau cei care aveau râie. Seminţele se fierbeau şi decoctul se lua ca purgativ. Ceaiul din seminţe, cu coajă de prumbel, se bea pentru vărsături. Se dădea la animale, uscată şi pisată în sare, când aveau diaree. Decoctul rădăcinilor se dădea vacilor, călduţ, când nu lepădau casa viţelului.

Salcie (Salix alba), arbore comun ce creşte pe malul apelor, prin locuri umede, zăvoaie, lunci. Lemnul a fost întrebuinţat pentru confecţionarea diferitelor obiecte casnice. Ramurile, tăiate periodic, sunt folosite pentru îngrădituri. Coaja ramurilor s-a folosit, în trecut, pentru vopsit în galben. Frunzele şi coaja au fost folosite contra „frigurilor" (malariei). Se fierbeau şi din acest decoct se lua pe „nemâncate", înainte de crize. Contra „rastului" (inflamaţie a splinei), se fierbe în vin coaja de salcie, bine pisată şi se bea în 3 dimineţi. Lujerii tineri, dospiţi în ţuică, se dădeau contra durerilor de stomac. Salcia era considerată ca aducătoare de rod, belşug, de aceea se punea nu numai la grajd, staul, stupi, ci şi la legume, pruni,la semănături, precum şi la porţi, la ferestrele caselor pentru sănătatea oamenilor.

Prof. Marcela BALÁZS
Muzeul Civilizaţiei Dacice şi Romane Deva;
Secţia de Ştiinţele Naturii.

Lăicer de lână cu dame şi flori şi cu holdurică pe margini din comuna Pădureni – Vaslui